

AZ ISKOLAI (KOLLÉGIUMI) KÖNYVTÁRAKBAN 2004-

BEN VÉGZETT KÖNYVTÁRI SZAKFELÜGYELET

VIZSGÁLAT

A JELENTÉS RÖVIDÍTETT VÁLTOZATA

DR. CELLER ZSUZSANNA

DR. CSÍK TIBOR

2005

Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum

Az iskolai (kollégiumi) könyvtárak (továbbiakban iskolai könyvtárak) szakfelügyeleti vizsgálata a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma (továbbiakban NKÖM) irányításával és anyagi támogatásával folyt. Az Oktatási Minisztérium (továbbiakban OM) a SZAK 2004 pályázat révén biztosított a közoktatási intézményeknek szakértői tevékenység igénybevételére anyagi támogatást.

A pályázati kiírás 3.3. pontja a közoktatási törvényre (1993. LXXIX. 107.§) hivatkozva az iskolai könyvtárakhoz kötődő pedagógiai szakterület szakmai ellenőrzését is lehetővé teszi. A pályázókat a kiírás az iskolai könyvtárak szakmai ellenőrzése során intézményünk, az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum (továbbiakban OPKM) útmutatásainak figyelembe vételére szólítja föl. A szakértői munkát segítő az OPKM háttéranyagokat dolgozott ki, útmutatót készített, és összefoglalta, kérdőívbe rendezte az iskolai könyvtárakkal szemben támasztott jogszabályi követelményeket (11/1994. (VI.8.) MKM rendelet, 19/2002. (V.8.) OM rendelet) és a NAT-ból következő elvárásokat.

Az iskolai könyvtárak oktatásügyi, pedagógiai szakmai ellenőrzéséhez kapcsolódva folyt az iskolai könyvtárak könyvtári szakfelügyeleti vizsgálata (továbbiakban szakfelügyeleti vizsgálat). Az iskolai könyvtárak szakfelügyeletének jogszabályi alapja a nyilvános könyvtári ellátásról szóló törvény (1997. CXL. 5.§(3)), illetve a végrehajtást szabályozó 14/2001. (VII.5.) NKÖM rendelet. A szakfelügyelet szempontrendszerét pedig miniszteri közlemény részletezi (2002. V. 24. Kulturális Közlöny 2002. 11.sz.). Az OPKM a könyvtári szakfelügyeleti vizsgálat lebonyolításában a 14/2001. (VII.5.) NKÖM rendelet 7.§(3) alapján vesz részt. Intézményünk a szakfelügyelők munkáját segítő – ahogy a pedagógiai szakmai ellenőrzés esetében is - háttéranyagokat dolgozott ki, útmutatót készített, s az említett jogszabályok és a szempontrendszer elvárásait kérdőívbe rendezte.

A két vizsgálat összehangolása érdekében az OPKM kezdeményezésére dr. Szüdi János OM közigazgatási államtitkár fölkérte a pályázat nyerteseit, hogy lehetőleg olyan szakértőt válasszanak, aki mind a szakmai ellenőrzést, mind a szakfelügyeletet el tudja látni, miáltal mód nyílik az iskolai könyvtárak komplex - az oktatási és a pedagógiai, valamint a könyvtári szempontokat egyaránt figyelembe vevő - elemzésére.

A könyvtári szakfelügyeletet végző szakértők:

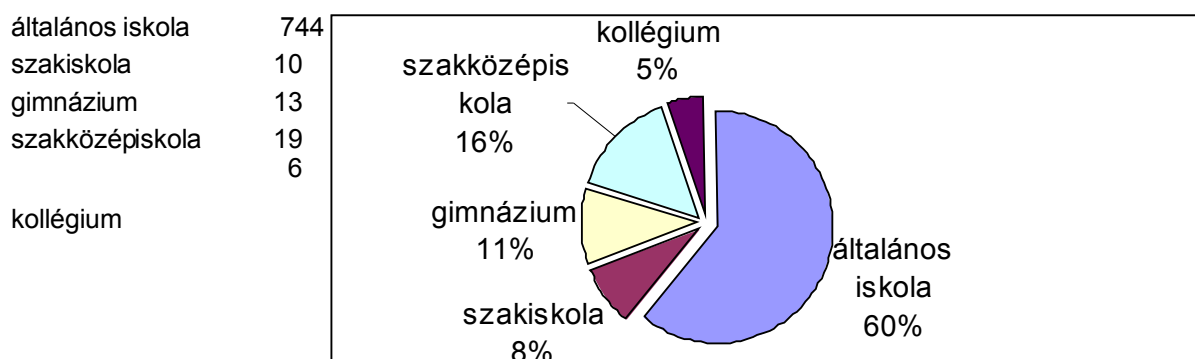
Dán Krisztina, Emmer Gáborné, Felföldi Lászlóné, Gérnyi Ferencné, Gerölyné Kölkedy Katalin, Kocsis Éva, Rakonczás Szilvia, Sáráné dr. Lukátsy Sarolta, Dr.Suppné dr. Tarnay Györgyi, Tóth Józsefné

Az iskolai könyvtári szakfelügyelet megyénkénti megoszlása

megye	A vizsgált iskolai könyvtárak száma
Baranya	1
Bács-Kiskun	-
Békés	4
Borsod-Abaúj-Zemplén	-
Csongrád	17
Budapest	29
Győr-Moson-Sopron	1
Hajdú-Bihar	2
Heves	-
Fejér	-
Jász-Nagykun-Szolnok	20
Komárom-Esztergom	-
Nógrád	14
Pest	9
Somogy	1
Szabolcs-Szatmár	-
Tolna	-
Vas	2
Veszprém	1
Zala	-

A táblázat jól mutatja a szakfelügyelet területi megoszlásának egyenetlenségét. Míg Budapesten a vizsgálatok száma aránytalanul magas volt, nyolc megyében egyáltalán nem történt iskolai könyvtári szakfelügyelet.

A szakfelüyeleti vizsgálatot lefolytató közoktatási intézmények típusonkénti megoszlása

A szakfelüyeleti vizsgálat sem az intézmények száma, sem az intézménytípusonkénti megoszlása, sem az iskolafenntartók, sem iskolai könyvtárak tekintetében nem reprezentatív mintán zajlott. Általánosítható megállapítások a minta kis száma és sokfélesége miatt sem tehetők. A jelentések az iskolafenntartó által kezdeményezett esettanulmányoknak tekinthetők. Az alapos és körültekintő munkával készült szakfelüyelei jelentések részletekbe menő adatokkal tárják föl a vizsgált iskolai könyvtár helyzetét, így számos tanulsággal szolgálnak.

Az iskolai könyvtárak létét igazoló dokumentum

A szakfelüyeelők a könyvtárak 90.5%-ban (n=96) találtak a közoktatási intézmény alapdokumentumaiban az iskolai könyvtárral foglalkozó részt. Az általános iskolákról (4%), valamint a szakközépisiskolákról (5%) szóló jelentések jelezték a hiányt.

A könyvtárat a következő alapdokumentumok szabályozzák:

	előfordulás	százalék
alapító okirat (AO)	34	18
szervezeti és működési szabályzat (SZMSZ)	92	50
pedagógiai program (PP)	44	24
iskolai minőségirányítási program (IMIP)	15	8

Ezen intézményekben az AO, az SZMSZ és a PP közül valamelyik írt a könyvtárról. 68-ban az AO vagy az SZMSZ foglalkozik vele, de csak egy eset volt, amikor kizárólag az AO-ban volt szó róla. 14 esetben az AO és az SZMSZ együttesen foglalkozik gyűjteménnyel, 41-szer fordult elő viszont, hogy az SZMSZ és a PP is tartalmaz rá vonatkozó részt.

Az iskolai könyvtárak munkatársai

A könyvtári személyzet **létszáma** összesen:

munkatársak száma (főállásra vetítve)	előfordulás	százalék
0	1	0
0,5	13	13
1	74	74
2	12	12
3	1	1
Összesen	101	100

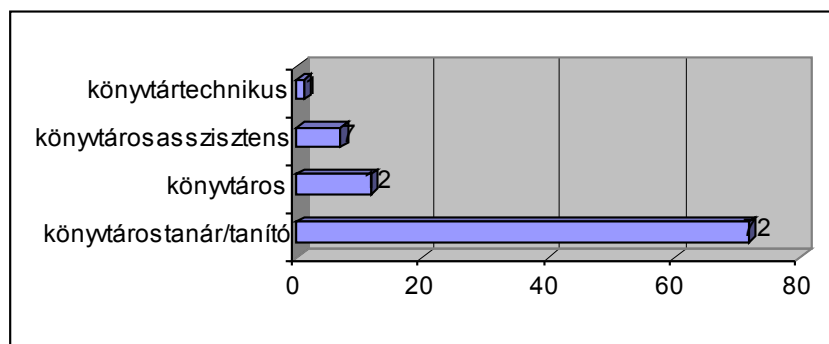
Átlagban 1,064 könyvtári dolgozó adódik iskolánként (medián:1).

A könyvtárban dolgozók közoktatási **intézménytípusonkénti** megoszlása:

munkatársak száma (főállásra vetítve)	általános iskola	szakiskola	gimnázium	szakközépiskola	kollégium
0	1	0	0	0	0
0,5	9	2	1	3	1
1	56	6	9	13	2
2	8	2	3	2	2
3	0	0	0	1	1
Összesen	74	10	13	19	6

A könyvtári dolgozók **végzettség** szerinti megoszlása (n=92).

dolgozók	számuk	százalék
könyvtárostanár/tanító	72	78
könyvtáros	12	13
könyvtárosasszisztens	7	7,6
könyvtártechnikus	1	1,0
Összesen	92	99,6

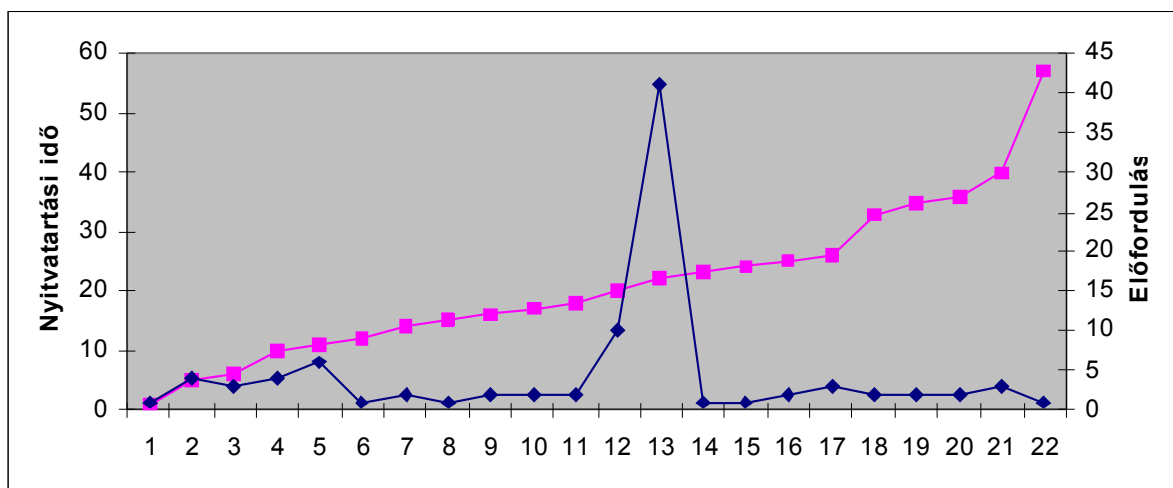
A pedagógiai képzettség nélküli könyvtáros végzettségűek viszonylag magas aránya következhet az egyszakos könyvtárosképzés gyakorlatából. A felsőfokú, szakirányú végzettséggel rendelkező munkatársak kiemelkedően jó aránya (91%) ellenére a közoktatási törvény elvárásai csak a jelentők 78%-ában teljesül.

A különböző végzettségű könyvtári dolgozók közoktatási intézménytípusonkénti megoszlása:

dolgozók	intézménytípusok				
	általános iskola	szakiskola	gimnázium	szakközépiskola	kollégium
könyvtárostanár/tanító	53	8	9	15	3
könyvtáros	6	0	4	3	3
könyvtárosasszisztens	4	0	2	1	2
könyvtártechnikus	1	0	0	0	0
Összesen	64	8	15	19	8

Az iskolai könyvtárak heti nyitvatartási ideje (n=96)

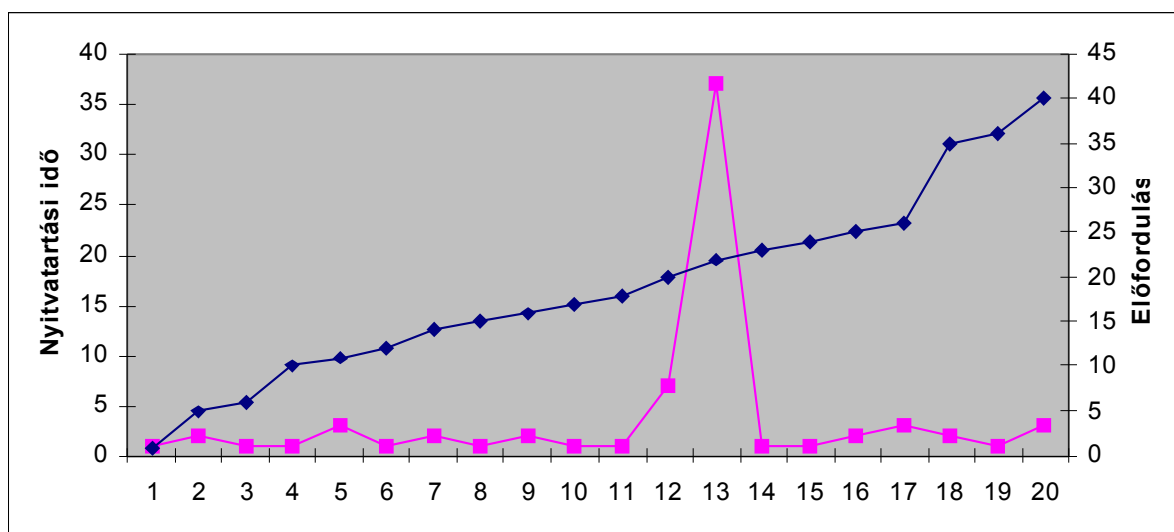
Nyitvatartási idő (óra/hét)	1	5	6	10	11	12	14	15	16	17	18	20	22	23	24	25	26	33	35	36	40	57
Előfordulás	1	4	3	4	6	1	2	1	2	2	2	10	41	1	1	2	3	2	2	2	3	1

Az iskolai könyvtárak átlagos heti nyitva tartása 20,35 óra (medián: 22).

Az iskolai könyvtárak heti nyitva tartásának megoszlása **egy főállású munkatársat** foglalkoztató intézményekben.

Nyitvatartási idő (óra/hét)	1	2	1	1	3	1	2	1	2	1	1	7	37	1	1	2	3	2	1	3
Előfordulás	1	5	6	10	11	12	14	15	16	17	18	20	22	23	24	25	26	35	36	40

Az egy főállású munkatársat foglalkoztató iskolai könyvtárak átlagos nyitvatartási ideje heti 21 óra (medián: 22).

Az iskolai könyvtárak heti nyitva tartásának megoszlása **félállású** könyvtárost foglalkoztató intézményekben.

Nyitvatartási idő (óra/hét)	5	6	10	11	17	20	22
Előfordulás	2	1	3	3	3	1	2

Az egy félállású munkatársat foglalkoztató iskolai könyvtárak átlagos nyitvatartási ideje heti 12,3 óra (medián: 11).

Az iskolai könyvtárak heti nyitva tartásának megoszlása **két főállású könyvtárost** foglalkoztató intézményekben.

Nyitvatartási idő (óra/hét)	6	18	20	22	33	36	57
Előfordulás	1	1	2	2	2	[Keret2]	1

A két főállású munkatársat foglalkoztató iskolai könyvtárak átlagos nyitvatartási ideje heti 26,7 óra (medián: 22).

A **három főállású munkatársat** egy iskolai könyvtár foglalkoztat, a heti nyitvatartási idő itt 35 óra.

Egy iskolai könyvtár nyitvatartási idejének megítélésakor figyelembe kell venni, hogy a könyvtárosnak a könyvtári szolgáltatások biztosításán túl oktatási tevékenységet is folytatnia kell: könyvtárhasználati órák tartása stb.

Az iskolai könyvtárak gyűjtőköri szabályzata

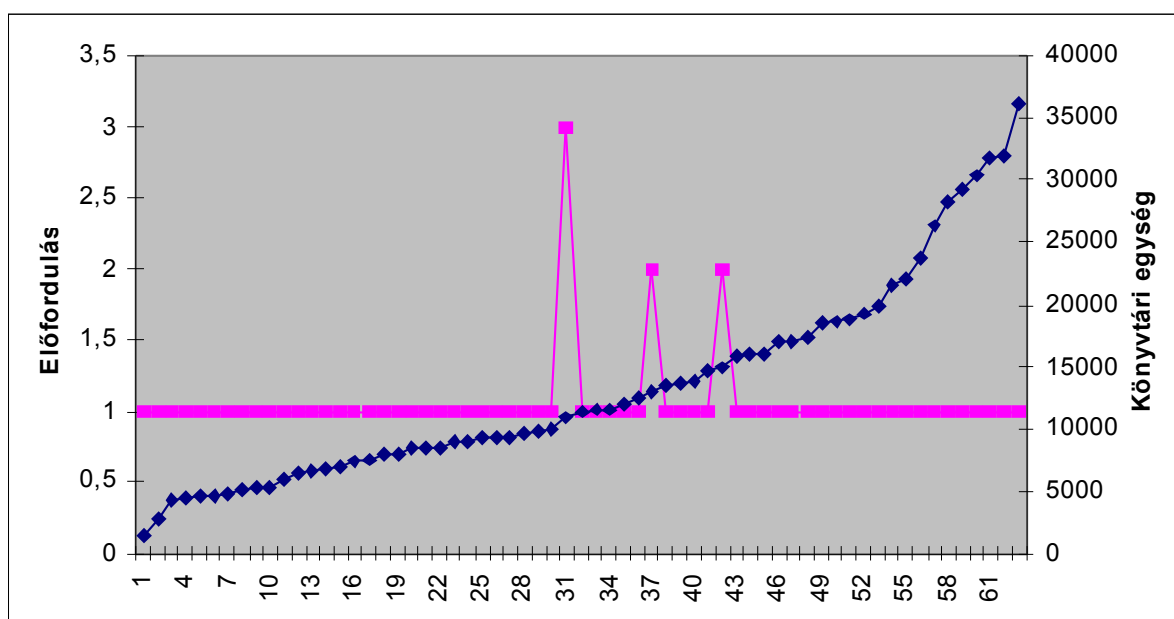
Az iskolai könyvtárak gyűjtőköri szabályzatát az intézmény szervezeti és működési szabályzata (SZMSZ) tartalmazza: 93.

A gyűjtőköri szabályzatot az országos szakértői névjegyzékben szereplő szakértő véleményezte: 53.

Az iskolai könyvtárak állományadatai

(n=63)

A 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet 3. számú melléklete az iskolai könyvtáraktól legalább 3.000 könyvtári dokumentum meglétét követeli meg. Ennek az elvárásnak két gyűjtemény nem tesz eleget (1.498 és 2.773). Az adatokat összesítve az átlagos állomány 14.127 kötet tartalmaz (medián: 11.371).

Az állomány megoszlása

A számszerűsített adatközlés alapján megállapítható, hogy a könyvtárak állományának túlnyomó részét a könyvek és a bekötött (tékázott) időszak kiadványok teszik ki.

A kurrens időszak kiadványok száma 4 és 40 között szóródik.

A hangzó dokumentumok száma 3 és 1.176 között változik, s egyes helyeken a digitális hanghordozókból is szép gyűjteményt alakítottak ki. Képi dokumentumok alig találhatók az állományokban, a mozgókép, illetve multimédia viszont igen, s ez utóbbiaknál már megjelentek a digitális felvételek. Számítógépes oktatóprogram gyűjteménybe vételét csak négy helyről jelentettek. Az állománymegoszlás átfogóbb, illetve mélyebb elemzését az adatok kis száma erősen korlátozza.

A tankönyvek (tartós tankönyvek), más nyomtatott oktatási segédletek arányát az állományon belül a jelentések mintegy harmadára (n=29) vonatkozóan lehet megállapítani. Az összesített adatok ebből következően csak tájékoztató jellegűek lehetnek. Az állományon belüli arány meglehetősen tág határok között (1,5% - 98%) változik, az átlagos arány 31,5% (medián: 20).

Az éves gyarapodás kötetszámára a jelentések mintegy negyede (n=25) tér ki. Ezek szerint az átlagos kötetszám-növekedés 930,5 (medián: 812).

A gyarapításra költött összegekről az iskolák majd egy harmada (n=28) esetében kapunk tájékoztatást. Az adatokat némiképpen torzítja, hogy az esetlegesen, külső forrásból (például pályázat) származó összegeket nem lehet elkülöníteni a költségvetési ráfordítástól. A jelentések közölte összegek 100.000,-Ft és 1.530.000,-Ft között szóródnak. (Egy kimagaslóan nagy értékű ráfordítás (3.0520.000,-Ft) esetében egyéb, közbeszerzéssel eszközölt vásárlásokat is szerepeltetnek.)

A vizsgálatok tanúsága szerint a gyarapításra fordított összegek évről-évre nagy mértékben ingadoznak függően a költségvetésen kívüli forrásoktól, úgy mint pályázat, ajándék, tankönyv, tartós tankönyv leltárba vétele stb.

Mind a gyarapítás kötetszámát, mind az erre fordított összegeket erősen torzítja a tankönyvek, tartós tankönyvek állományba vétele. Ezek a könyvek ugyanis – jóllehet gyarapítják az gyűjteményt – lényegében kikerülnek a könyvtár szolgáltatása dokumentumok köréből. Az iskolai könyvtár szerepe esetükben csak a nyilvántartásra korlátozódik.

Az állomány nyilvántartása 63 könyvtárban egyedi leltárkönyvben, 14-ben csoportos leltárkönyvben történik. 13 gyűjteményben mind az egyedi, mind a csoportos leltárkönyvet vezetik.

Állományföltárás

A jelentések 30 intézménynél jelzik, hogy az állományt cédulakatalógusban tárják föl. 51 gyűjteményben építenek számítógépes katalógust, 13-ban pedig e mellett megtartották a cédulakatalógust is.

Állományellenőrzés

A jelentések több mint harmada (n=35) megadja a legutolsó állományellenőrzés évét. Az ellenőrzések 1984 és 2004 között zajlottak, tehát vannak gyűjtemények, melyekben már el kellett volna végezni az ellenőrzést. Sajátos képet mutat az egy-egy évben végzett

állományellenőrzések száma: 1984-től 1999-ig évente egy, 1999-ben már kettő, 2000-2004-ig terjedő időszak egymást követő éveiben rendre 6, 5, 4, 6, 4 vizsgálat folyt.

Nyilvános könyvtári feladatok ellátása

A vizsgált iskolai könyvtárak közül 4 lát el nyilvános könyvtári feladatokat. Ebből két gyűjtemény általános művelődési központ részeként működik, kettő pedig kiskönyvtár (4.800, 6.969 kötetnyi állomány).

Könyvtárhasználat

A könyvtárhasználatot leíró paraméterek közül a jelentések harmada (n=33) megadja a beiratkozottak számát. Ezen intézményekben 164 és 996 közötti értékek adódnak, az átlag 432,6 (medián:447). A könyvtárba beiratkozott tanulók száma 38 és 951 között, a tanároké 13 és 93 között változik

Meglepő módon vizsgált intézmények közül 47 nem rendelkezik az iskolai könyvtárakra vonatkozó jogszabályoknak megfelelő használati szabályzattal. A szakfelügyelet 40 esetben állapította meg a kívánt szabályzat létét (n=87).

Az iskolai könyvtár alapterülete

(n=96)

Az iskolai könyvtár alapterületének megoszlása intézménytípusonként:

alapterület	általános iskola	szakiskola	gimnázium	szakközépiskola	kollégium
< 26	8	0	0	1	0
26-51	14	1	0	2	0
52-81	31	4	3	5	2
82-104	11	3	5	5	2
> 104	5	2	3	6	1
összesen	69	10	11	19	5

A 19/2002 (V.8.) OM rendelet minimumkövetelményei négy, vagy kevesebb évfolyam esetén 26 m², általános iskolára 52 m², szakiskolára, gimnáziumra, szakközépiskolára, kollégiumra vonatkozóan 82 m². A mélyebb – például tanulócsoporthoz vetített – elemzés elvégzését az adatok hiánya akadályozza.

Az iskolai könyvtárak technikai fölkészültsége

Az iskolai könyvtárak mintegy két harmad részében (n=67) van olvasói számítógép. 25 esetben számszerűsített adat nélkül említik a szakfelügyelő, 34-szer 1, 5-ször 2, 1-szer 3, 4 és 7

számítógép működtetéséről adnak hírt. A gépek közül 48-cal lehet az internethez hozzáférni és e-levelézést folytatni.

A könyvtárosok rendelkezésére álló számítógépek 41 gyűjteménynél vannak, melyek közül 30-cal lehet kilépni a világhálóra és e-levelézni.

A gép üzemelését nem jelző jelentések a kollégiumok egy harmadáról, a gimnáziumok és a szakközépiskolák mintegy 40%-áról, a szakközépiskolák megközelítőleg két harmadáról szólnak. Az általános iskolák könyvtárainak számítógéppel való ellátottságát lehet a legkevésbé megítélni.

A szakfelüyeleti vizsgálatról készült dokumentumok az alábbi technikai eszközök meglétéről tanúskodnak:

	előfordulás
nyomtató	53
szkenner	7
fénymásoló	28
CD-lejátszó	51
DVD-lejátszó	11
videomagnetofon	46
televízió	46
egyéb hangfelvétel-lejátszó	43
egyéb képmegjelenítő	44
fax készülék	22

Az iskolai könyvtáros speciális szakismerete a szolgáltatások igénybevételére

A külső szolgáltatások igénybevételéhez az iskolai könyvtárosok ez irányú szakértelme is szükséges. A szakfelügyelői jelentések szerint az alábbi szolgáltatásokat a következő arányban ismerik a könyvtárosok:

- pedagógiai intézet/szakszolgálat (HPI)
- az OPKM szolgáltatásai
- ODR
- a lelőhely-nyilvántartás (LNy)

szolgáltató/szolgáltatás	előfordulás	százalékos arány
HPI	66	65,35
OPKM	63	62,38
ODR	48	47,52
LNy	23	22,77

Az iskolai könyvtárnak a könyvtáron kívül elhelyezett állományról vezetett lelőhely-nyilvántartása

A jelentések közel egyharmada (n=29) tér ki a letéti állomány nagyságára. A letéti állományok 70 és 3540 könyvtári egység között változik. Egyes iskolákban csak egy kihelyezett állományról, másutt 13 letétről számolnak be. A rendelkezésre álló adatokat összesítve 136 letét

15.078 dokumentumot tartalmaz, egy-egy letéti helyen tehát átlagolva 111 könyvtári egység van. Ez az iskolákra kivetítve átlag 520 dokumentumot jelent. Kiugróan eltér ettől az az iskola, ahol 285 dokumentum 13 szaktanteremben (átlag: 22) van elhelyezve.

- 37 jelentés szól a szaktantermekben elhelyezett letétekről. A szaktantermi letétek száma 117. A szaktantermekben elhelyezett állomány igen különböző, egy iskolában például 3540 a dokumentum 8 szaktanteremben található.

A jelentések közül 12 szól a tantestületi szobában elhelyezett letéti állományról.

3 iskolai könyvtár rendelkezik tagiskolai letéttel. Ezekből kettőben egy-egy tagiskoláról van szó, a harmadik esetben pedig 4 tagiskolát lát el a könyvtár.

A kollégiumi letétekről két jelentésben történik említés.

A letéti helyszínek átlaga: 4,68/iskola.

A megyei pedagógiai intézet és az iskolai könyvtár együttműködésének dokumentumai

A jelentések szerint az iskolai könyvtárosok a megyei pedagógiai intézetek, szakszolgálatok szolgáltatásairól főként az intézmények internetes oldalain tájékozódnak. Az iskolai könyvtárak a megyei pedagógiai intézetekkel számos területen együttműködhetnek, az igénybe vett szolgáltatásokra a jelentések valamivel több mint a fele utal. Az együttműködés, a közös tevékenység leginkább dokumentált területei a következők:

tevékenység típusa	előfordulás	százalékos arány
pedagógiai értékelés	0	0
pedagógiai szaktanácsadás	13	12,87
képzés, továbbképzés	39	38,61
pedagógiai tájékoztatás	15	14,85
tanulmányi verseny	16	15,84
szakmai pályázat	1	0,99
tapasztalatsere, egyéb szakmai rendezvény	18	17,82

Az ODR szolgáltatásainak propagandája

A szakfelügyeleti jelentések közül 48 szól az ODR ismeretéről, illetve szolgáltatásainak propagálásáról. A vizsgálatok adatai szerint csak 30 iskolai könyvtár vett igénybe könyvtárközi kölcsönzést, másolatkérést. Az iskolai könyvtárosok körében tehát erősíteni kell a propagandát, jobban megismertetni az ODR szolgáltatásait. Nagyobb súlyt kellene fektetni a könyvtárak közötti kooperációra, a könyvtári hálózat rendszerszerű működésére.

A statisztikai adatszolgáltatásnak megfelelő nyilvántartások vezetése

A statisztikai adatszolgáltatásnak megfelelő nyilvántartások vezetéséről 27 jelentés szól. Ezek közül 19 gyűjteményben a statisztikai adatszolgáltatásoknak megfelelő nyilvántartásokkal rendelkeznek. A szakfelügyelők 31 esetben állapították meg, hogy a könyvtár adja a közoktatási statisztika számára az adatokat, s csak egy helyen fordult elő, hogy a könyvtáros a NKÖM számára is statisztikát készít. (Mezőberény 1. sz. Általános Iskola – az ok: 150 könyvet kaptak a közkönyvtártól.)

Egy osztály könyvtári célú foglalkoztatására is alkalmas helyiség megléte

A könyvtári foglalkozások helyszínéről 93 jelentés szól. Ebből 72 a könyvtárat adja meg a foglalkozások helyeként, 21 viszont külső helyszínt jelöl meg. Az, hogy a foglalkozásokat hol tartják nem függ össze közvetlenül a könyvtár alapterületével. A külső helyszínen történő órataratás előfordul a 25m²-es és a 110m²-es alapterületű könyvtár esetében is.

Az állomány nagyobb részének szabadpolcos elhelyezése

Az állomány nagyobb részének szabadpolcos elhelyezésére a jelentések szűk kétharmada tér ki (n=61). Az adatok szerint az iskolai könyvtárakban az állomány túlnyomórészt szabadpolcos elhelyezésben található (100 %-os: 42 könyvtárban, mely a válaszolók 69 %-át teszi ki).

állomány szabadpolcos elhelyezésének százalékos aránya	előfordulás	iskolai könyvtárak megoszlása százalékban
100	42	69
95	3	5
90	6	10
85	1	1,6
80	4	6,4
70	4	6,4
50	1	1,6

Az iskolai könyvtári szakfelügyelők javaslatai

Az iskolai könyvtári szakfelügyelők leggyakrabban a könyvtárosra, a könyvtár alapterületének nagyságára, a számítógépes feldolgozás szükségességére, ezzel összefüggésben eszközök vásárlására, valamint a statisztikai adatszolgáltatásnak megfelelő nyilvántartások vezetésére adtak javaslatot. Számokban kifejezve: 42 szakfelügyeleti jegyzőkönyv tartalmaz javaslatokat az iskolai könyvtárra vonatkozóan.

Témakör	előfordulás
könyvtárosok száma	19
Könyvtár alapterülete	19
az iskolai könyvtár létét igazoló dokumentumok	2
heti nyitva tartás	10
gyűjtőköri szabályzat mely dokumentumban van meg	10
könyvtári állomány összesen	1
dokumentumtípusok	9
Állomány tartalmi megoszlása	10
éves gyarapodás	1
nyilvántartás	11
Állomány feltárása	23
állományvédelem	10
használati szabályzat	2
Technikai eszközök	28
könyvtárosi szakismeretek a szolgáltatások terén	3
lelőhely-nyilvántartás léte	2
együttműködés a megyei pedagógiai intézettel	8
statisztikai adatszolgáltatásnak megfelelő nyilvántartás	5
a könyvtári foglalkozások helyszíne	6

A kulturális célú központi költségvetési támogatások felhasználása

A szakfelügyelői jelentések egyike sem említi, hogy a vizsgált iskolai könyvtár kapott volna valamilyen kulturális célú központi költségvetési támogatást.

Összegzés

A szakfelügyeleti vizsgálatok a korábban említett hiányosságok ellenére is sikeresnek mondhatók. Bár a közoktatási intézmények munkatársai és a szakfelügyeletet végzők egyetlen „minisztériumi intézkedést igénylő” felvetést sem tettek. A szakfelügyeletet ellátók kifejezték reményüket, hogy a vizsgálatok rendszeressé válnak, és szisztematikusan ki fognak terjedni az iskolai könyvtárak mindegyikére. Ehhez szükségesnek ítélik a szakfelügyeletet végző szakemberek számának növelését oly módon, hogy az ország különböző régióiban egyenlő eséllyel lehessen igénybe venni a szakfelügyeletet. Mind a könyvtárostanárok, mind a szakfelügyelők úgy vélik, hogy a SZAK 2004 pályázat révén elvégzett vizsgálatok kezdetnek tekinthetők, ami elvezethet az iskolai könyvtári munka és iskolai könyvtár minőségbiztosítási rendszerének kialakításához.